

NDIKIMI I USHQIMIT FOLIAR NE DIAMETRIN E TRUNGUT TE DARDHA

Ali MORINA

Universiteti Publik "Haxhi Zeka" Peje

Fakulteti I Agrobiznesit

Departamenti: Teknologji e prodhimtarise bimore

Ali MORINA

Fakulteti I Agrobiznesit- Peje

Abstrakt. Ne punim jane paraqitur rezultatet e hulumtimeve nje vjeqare te ndikimit te ushqimit foliar me Foligal super dhe Listin ne rritjen e diametrit te trungut te kultivaret e dardhes: Viliams, Abatte Fetel dhe Passe Crasane te shartuara mbi neneshartesen BA 29, nderkaq te kultivari viliams eshte perdorur ndermjetesuesi cyre (murgesha). Eksprimenti eshte vendosur ne pemishten prodhuese prej 10 ha e ngritur ne Budisalc KK Kline.

Rezultatet e hulumtimeve kane treguar se ushqimi foliar ka patur ndikim pozitiv ne rritjen e diametrit te trungut te te tre kultivaret e hulumtuar. Te kultivari Viliams ne funde te vegjetacionit diametri ka arrite vleren prej 19.36mm, ndersa te varianti kontroll 19.25mm, nderkaq te kultivari Abatte Fetel te variant I trajtuar eshte arrite vlera 16.49mm ndersa te kontrollla 15.99mm, dhe ne funde te kultivari Passe Creasane vlera e diametrit te trungut ne funde te vegjetacionit ka arrite vleren prej 17.07mm ndersa te kontrollla 15.67mm.

Gjate hulumtimeve kane ardhure ne shprehje vetitet trasheguese te kultivareve dhe nen sharteses si dhe kushtet agroekologjike.

Fjalet kyqe: te ushqyerit me plehera foliare dhe rritja e diametrit te trungut.

I. Hyrje

Dardha si lloj I pemeve te grupit farore bazuar ne klasifikmin sitematik te bimeve te larta bene pjese ne: rendin *Rosales*, familjen *Rosaceae- trentafilore*, nenfamiljen *Pomoideae,gjinin*

Pyrus(dardha). Llojet me kryesore te kesaj gjinie jane:dardha e kultivuar(Pyrus communis) dhe dardha e eger(Pyrus communis, kultivari Pyraste),

Vendorigjina e dardhes eshte pjese veri-perendimore e maleve te Himalajeve si zonat e Kaukazit, Iranit Verior.

Mendohet qe ne Europe te kete ardhur rreth 3000 vjet me par,ndersa ne viset shqiptare ka ardhur nga vendet e Azise Perendimore. Ne Bote ne mesatare per kokebanori proshohen 45,8 kg fruta te llojeve te ndryshme te pemeve , ku dardha merr pjese me 1.9 kg ose 4.13% per koke banori (Grupa autora 1994).

Dardha per faktine e vleres se larte ushqyese dhe asaj ekonomike ze vendin e dyte pas molles ne grupin e pemeve faror.

Ne Kosove deri vone nuk kemi patur pemishte te organizuar me dardhe,por dardha ka gene e shpendare ne siperfaqete vogla ne oborre shtepiake ndersa ne vitin 2011 eshte ngritur nje siperfaqe prej dhjete ha ne Kline.

Prodhimtaria e pergjitheshme boterore e pemeve eshte ne rritje dhe sipas te dhenave te FAO 2008 ajo eshte 260,545,285 t.ndersa ajo e dardhes 20,105,683 t,

Sipas te njejetit burim per koke banori eshte 3.73 kg, dhe kjo konsiderohet si vlere e ulet.

Bazuar ne shpenzimin e frutave te gjithembarshem te pemeve dardha vjen ne vendin e katert me njehere pas citruseve, bananes dhe molles.

Tab.1 Prodhimtaria boterore e dardhes ne disa shtete me prodhimtari me te larte

Ushqimi foliar konsiderohet si ushqime plotesues dhe nuk mund te zavendesoj ne tersi pleherimin themelor.

Ushqimi foliar me se shpeshti gjene perdorim me rastin e mungeses se lageshtise se tokes, paraqitjes se bresherit, demtimit ne mase te gjetheve nga shkaktaret e semundjeve dhe

demtuesve, kur paraqitet si problem marrja e materjeve ushqyese nepermjet sistemit rrenjore per shkak te antagonizmeve te ndryshem te elementeve ushqyese sikur eshte dukuria seskvioksideve, mandej eliminimi i simptomeve qe paraqiten ne gjethe per shkak te mungeses se makro dhe mikro elementeve etj.

Ushqimi foliar ka ndikim te shpejte per nga koha e veprimit.

II. Qellimi i hulumtimeve

III. Veshtrimi i literatures

IV. Kushtet agrokologjike te objektit

V. Objekti material dhe metodat e punes

VI. Rezultatet dhe diskutimi

VII. Perfundimet

VIII. Literatura